

Het credo van een visser

Vissermissen vormen een jaarlijks hoogtepunt voor zeelieden en hun familie *

door Liselotte ANCKAERT

„Ik ken ze zowat allemaal”, zegt Dirk Demaeght trots over de Belgische vissers en zeelieden. Sinds 1992 is hij nationaal aalmoezenier ter zeevisserij. Ook al wordt hij zelf vlug zeeziek, dag en nacht staat de aalmoezenier ter beschikking van hen die van de zee ‘leven’ en van hun familie. Voorheen was hij directeur van de vissersschool in Oostende. Vandaag coördineert hij onder meer de maritieme opleidingen. Geregeld verblijft Demaeght in Rome voor de Pauselijke Commissie voor Migranten en Zeelieden of de *Apostolatus Maris*.

„Ons land telt ongeveer 460 vissers”, vertelt hij. „In de jaren 1990 waren dat er nog ruim duizend. Vandaag zijn ongeveer 2200 gezinnen voor hun inkomsten van de visserij afhankelijk. Vooral de reders hebben het financieel zwaar.”

Daar de vissers telkens voor ongeveer drie weken op zee zijn en slechts enkele dagen per maand thuis, is het moeilijker geworden om hen te bereiken of samen te brengen. „Daarom zijn de vissermissen zo belangrijk”, legt Demaeght uit. „We houden ze op tijdstippen dat veel vaartuigen en hun bemanningen thuis zijn. Vorige zondag vond in Heist de eerste mis van het seizoen plaats, traditioneel vóór het begin van carnaval. Sinds de middeleeuwen worden de vissermissen de ‘allerzielenvieringen van zeelieden’ genoemd. We herdenken er al wie op zee het leven liet en vooral wie vermist bleef en geen graf kreeg. Na de mis worden bloemen aan het ‘monument der zeelieden’ gelegd. Voor de familie is dat een aangrijpend moment. Zeker voor hen die nooit afscheid konden nemen, omdat hun dierbare vermist bleef. De rouwverwerking gaat bij hen heel traag. Uiteraard zijn er ook nog individuele herdenkingsmissen.”

Later op het jaar vindt ook in Oostende, Nieuwpoort Oostduinkerke en Blankenberge een vissermis plaats. „Ditmaal staat ze in het teken van het Jaar van het Geloof”, vertelt Demaeght. „Ik probeer er altijd een mooie dienst van te maken. De teksten bundel ik in een boekje. Ik sluit zoveel mogelijk aan bij de leefwereld van de zeelui. De missen zijn een uitgelezen kans om het evangelie dicht bij hun huid en in hun ziel te brengen. Het geloof van vissers is vooral gebaseerd op intuïtie. Ze geloven veeleer in God dan in Christus. Als geen ander kennen ze het overweldigende karakter van de zee, die van een platte spiegel in een kolkende massa water kan omslaan. Ze hebben vooral behoefte aan een taal die uitdrukt wat ze ervaren.”

In de lijn van wat er in het *Compendium voor de Sociale Leer van de Kerk* staat, vindt Demaeght het belangrijk om het evangelie te concretiseren. „Ik ben waakzaam, in de zin van alert, en probeer in te spelen op de huidige toestand en behoeften. Zo kregen vissers onlangs een sociaal statuut. We zijn ook erg bekommerd om hun veiligheid. Daarom bestaat er sinds kort een *Draaiboek voor ongevallen op zee*. We bekijken ook hoe we de schepen nog beter kunnen uitrusten, zodat het aantal ongevallen daalt. Het is verschrikkelijk als je slecht nieuws aan de achtergebleven familie moet melden. Ook dat hoort bij de taak van een aalmoezenier.”

Dat het leven op zee veranderd is, ontkent Demaeght niet. „Ook al staan vissers via de hedendaagse technologie meer in contact met het thuisfront, hun gevoel van eenzaamheid is daarom niet minder groot. We richtten inmiddels een comité op om de alcohol- en drugsproblematiek aan te pakken. Zeker als hun partner de relatie verbreekt, terwijl ze op zee verblijven, hebben vissers het moeilijk. Als ik hen wil ontmoeten, moet ik hen vooral zelf opzoeken, in de vismijn of vooraleer de markt begint. Eenmaal ze in de haven aanmeren, willen ze zo vlug mogelijk naar huis. Als alles goed gaat, hoor ik ze niet, maar ze weten dat ze me altijd mogen bellen, gewoon om te praten of als ze met een probleem zitten. Dat geldt ook voor de vissersvrouwen. Het is moeilijker dan vroeger om ze te bereiken. De meesten gaan vandaag ook

werken. Ze zitten niet langer alleen thuis, te wachten, en dat is maar goed ook. Door de jaren heen won ik van velen het vertrouwen. Zoals het van een goede herder wordt verwacht, weid ik mijn lammeren en hoed ik mijn schapen.”

Vissermissen in 2013

- 1 april (Paasmaandag) om 9.30 uur in de Sint Petrus- en Pauluskerk in Oostende (Sint Petrus- en Paulusplein). Bloemenhulde aan het Monument der Zeelieden om 10.30 uur.
- 20 mei (pinkstermaandag) om 10 uur in de verkoophal van de Stedelijke Vismijn in Nieuwpoort (Kaai), gevolgd door een bloemenhulde aan het vissersmonument.
- 12 september om 9 uur in de Sint-Niklaaskerk in Oostduinkerke (Leopold II laan 85), daarna bloemenhulde op het ere-kerkhof naast het nationaal visserijmuseum.
- 9 november om 17 uur in de Sint-Antoniuserkerk in Blankenberge (Ontmijnersstraat 11), op de ‘Bescheepsdag’ in samenwerking met de vissersgroep Ebbe en Vloed.

* Met toestemming geput uit “Kerk & leven”, Bisdom Brugge; nr. 7, 13 februari 2013, p. 18.



Vissersmis te Heist